E/LV
Expertisecentrum
Literair Vertalen

Zomercursus Literair Vertalen

26-30 augustus 2019 / Utrecht

voor vertalers uit het Nederlands
in het Duits (toneel) en Italiaans

Expertisecentrum Literair Vertalen

www.literairvertalen.org

Inhoudsopgave

Inleiding 3

- Zomercursus Literair Vertalen 3
- Voorbereiding 3
- Het Expertisecentrum Literair Vertalen 4

De opzet van de cursus 6

- Collectieve vertaling 6
- Colleges 6
- Vertaalateliers 7
- Netwerkborrel 7

Behandelde teksten 8

- Vertaalateliers 8
- Collectieve Vertaling 8

Praktisch 9

- Eten en drinken 9
- Toegang lokalen 9
- Wifi en printen 9
- Foto's 10

Programma per dag 11

- Maandag 26 augustus 11
- Dinsdag 27 augustus 12
- Woensdag 28 augustus 14
- Donderdag 29 augustus 16
- Vrijdag 30 augustus 18

Deelnemers 20

- Nederlands-Duits 20
- Nederlands-Italiaans 20

Medewerkers 21
Sprekers en moderatoren 21
Medewerkers ELV en aanwezige partners 24
Locaties en bereikbaarheid 28
Cursuslocatie 28
Routebeschrijving 28
Plattegrond 29
Locaties 29
Bereikbaarheid organisatie tijdens de cursus 30
Blijf in contact met het ELV 31
Individuele begeleiding 34
Vertalersbestand 34
Nieuwsbrief 35
Social media 35
Nieuwe initiatieven 36
Kennisbank 36
VerTALEN voor de toekomst 36
Alles verandert altijd. Perspectieven op literair vertalen 36
De letterenfondsen voor vertalers 31
Over de fondsen 31
Accreditatie 31
Vertalershuizen 32
Ook interessant 32

Inleiding

Zomercursus Literair Vertalen

Met veel plezier presenteert het Expertisecentrum Literair Vertalen (ELV) zijn jaarlijkse Zomercursus Literair Vertalen, in 2019 voor vertalers uit het Nederlands in het Duits (toneel) en Italiaans.

Literatuur uit Nederland en Vlaanderen geniet een steeds groter wordende belangstelling in het buitenland. Dat is behalve aan de kracht van die literatuur ook te danken aan de effectieve promotie vanuit Nederland en Vlaanderen, waarvoor het Nederlands Letterenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren belangrijk werk doen. Door middel van gerichte ondersteuning en opleiding van literair vertalers zorgt het ELV samen met de Fondsen voor een kwaliteitsimpuls waar dat nodig is.

De Zomercursus is toegespitst op de specifieke kennis en vaardigheden die vereist zijn voor het literair vertalen en de nodige professionalisering. Het gaat tijdens de cursus dus niet om taalverwerving: alle deelnemers beschikken over voldoende kennis van het Nederlands als brontaal, weten hoe literatuur werkt en hoe je in het algemeen teksten kunt vertalen. Wel wordt een nadere, geactualiseerde kennismaking met de Nederlandstalige literatuur en met de cultuur van Nederland en Vlaanderen beoogd. Het belangrijkst blijft hoe dan ook het oefenen van de literaire vertaalvaardigheid, wat bij de ELV-cursussen resulteert in een manier van werken waarin de theorie aan de praktijk wordt getoetst. Zowel in reflectiecolleges als in de vertaalateliers staat derhalve het aankweken van kritisch normbesef, door inzicht in verschillende vertaalopvattingen, hoog in het vaandel: er wordt gediscussieerd over vertaaloplossingen, die onderling worden gewogen en getoetst aan zowel die van medecursisten als aan die van degene die het vertaalatelier coördineert. Dat is dan ook de reden dat bij de selectie intensief is gekeken naar zowel motivatie als naar talent en aanwezige expertise.

Voorbereiding

Inhoud en opzet van de Zomercursus 2019 zijn uitgewerkt door: Chris Van de Poel (KU Leuven), Onno Kosters (Universiteit Utrecht), Lieven d'Hulst (KU Leuven) en bureaumedewerkers Sander Grasman, Anne Lopes Michielsen, Anne Sluijs, Arwin van

der Zwan en Gea Schelhaas (coördinator). Het Nederlands Letterenfonds, het Vlaams Fonds voor de Letteren en de Taalunie hebben een belangrijke adviserende rol gespeeld. Daarnaast is de deskundige inbreng van alle docenten van de Zomercursus bij de voorbereiding van onmisbare waarde geweest. De cursus wordt mogelijk gemaakt door bijdragen van de Taalunie, het Nederlands Letterenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Het Expertisecentrum Literair Vertalen

Sinds 2001 verzorgt het ELV de Zomercursus Literair Vertalen. Het ELV is een partnerschap van de Taalunie, de KU Leuven en de Universiteit Utrecht, in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren. Het ELV heeft als doel om de deskundigheid van literair vertalers in en uit de Nederlandse taal te bevorderen om zo de kwaliteit van vertalingen in en uit het Nederlands te waarborgen. Hiervoor heeft het ELV – samen met het Wetenschappelijk Comité (WeCo), de Adviesraad en de partners – verschillende instrumenten ontwikkeld: cursussen, ontwikkelingsbeurzen, mentoraten, coaching, Vertaalateliers op Locatie, Lage Landen Ateliers, online (vervolg)cursussen, een website en actieve berichtgeving via sociale media en een tweemaandelijkse nieuwsbrief. Er zijn inmiddels in samenwerking met de partners honderden vertalers opgeleid. Hierbij is dankbaar gebruik gemaakt van de inzet van vele docenten en mentoren: ervaren literair vertalers, vertaaldocenten van universiteiten en andere opleidingen, vertegenwoordigers van uitgeverijen, tijdschriften en andere instellingen, etc.

De afgelopen jaren zijn veel belangrijke projecten gerealiseerd. Onze meest recente initiatieven zijn de uitbouw van de online Kennisbank, het nieuwe vertaalpleidooi *verTALEN voor de toekomst* en het handboek *Alles verandert altijd. Perspectieven op literair vertalen* dat in het najaar zal verschijnen (lees verder op p. 36). Met de ontwikkeling van online cursussen is de afgelopen jaren een bescheiden begin gemaakt en sinds eind 2017 maakt het ELV gebruik van de volledig nieuwe online leeromgeving ELVi, waarin ook het voortraject van deze Zomercursus heeft plaatsgevonden..

In de beleidsperiode 2016-2020 richt het ELV zich meer op het faciliteren van anderen en het delen van de opgebouwde kennis en expertise en minder op het zelf direct opleiden van vertalers. Bij vertalers, vertaalopleidingen, opleidingen

Nederlands in het buitenland en in de literaire wereld bleek behoefte aan een expertisecentrum in de letterlijke zin van het woord, dat kennis verzamelt, ontwikkelt en verspreidt, toegespitst op de vragen en behoeften van bovengenoemde partijen. Online mogelijkheden worden verder verkend en ontwikkeld, zodat een veel grotere groep vertalers en opleiders kan worden bereikt. Op de website wordt doorlopend gewerkt aan de Kennisbank, waar zoveel mogelijk belanghebbenden gebruik van kunnen maken. Intussen blijven de succesvolle en ook nog steeds noodzakelijke activiteiten gewoon doorgaan, zoals:

- het mentoraatsprogramma dat het ELV samen met de Letterenfondsen uitvoert (lees meer op p. 34);
- de Vertaalateliers op Locatie en de Lage Landen Ateliers, waarmee studenten buiten en binnen het taalgebied worden geïnteresseerd voor het literair vertalen;
- de coachingstrajecten en ontwikkelingsbeurzen (lees meer op p. 34);
- het monitoren en in kaart brengen van het vertaalveld.

Het bestuur van het ELV bestaat uit vertegenwoordigers van de Taalunie (Hans Bennis), de KU Leuven (Liesbet Heyvaert) en de Universiteit Utrecht (Ann Rigney); met vertegenwoordigers van het Nederlands Letterenfonds (Tiziano Perez) en het Vlaams Fonds voor de Letteren (Koen Van Bockstal) als geassocieerde partners. Bestuurssecretaris is Martijn Nicolaas (Taalunie). De inhoudelijke kwaliteit van de nieuwe diensten en producten die worden ontwikkeld, wordt gewaarborgd door een Wetenschappelijk Comité met leden uit de twee universiteiten. Dit zijn Lieven d'Hulst en Chris Van de Poel van de KU Leuven en Onno Kosters van de Universiteit Utrecht. Het bureau, met coördinator Gea Schelhaas en medewerkers Sander Grasman, Anne Lopes Michielsen, Anne Sluijs en Arwin van der Zwan, is in Utrecht gevestigd. Daarnaast is een Adviesraad ingesteld, om blijvend te kunnen afstemmen met vertalers, uitgevers, opleiders en beleidsmakers. Leden zijn Carlo Van Baelen, Elke Brems, Martijn David, Dirk Demuynck, Isabel Hessel, Nicolette Hoekmeijer, Henriette Louwerse, Mark Pieters en Martine Woudt.

Zie voor meer informatie over alle ELV-activiteiten de website en het beleidsplan 'ELV 2020' (ook te vinden op de website).

De opzet van de cursus

Tijdens de cursus komt zowel de theorie als de praktijk van het literair vertalen aan bod. Het theoretische gedeelte heeft de vorm van algemene hoor- en werkcolleges. De praktische oefening in vertaling en vertaalkritiek gebeurt in ateliers per taal. Het is de bedoeling dat er tussen reflectie over vertaling en praktische vertaaloefening een zo groot mogelijke wisselwerking ontstaat.

De verschillende cursusonderdelen zien er als volgt uit:

Collectieve Vertaling

di/woe/do 9.00-10.45

Op dinsdag, woensdag en donderdag werken de cursisten van 09.00 uur tot 10.45 per taalgroep zelfstandig aan een collectieve vertaling van een tekst, die zij tijdens de eerste cursusdag zullen ontvangen. Ze proberen het samen eens te worden over de beste vertaaloplossingen. In de zalen (zie *Programma per dag*) zijn computers beschikbaar. Het resultaat hoeft geen 'definitieve' vertaling te zijn. Elke taalgroep levert op donderdag vóór 14.00 de collectieve vertaling en de discussiepunten in één bestand in via ELVi. Op vrijdag presenteert elke groep de resultaten van de collectieve vertaalarbeid tijdens de slotsessie. Wanneer de groep geen overeenstemming bereikt, kunnen enige varianten, al dan niet met commentaar erbij, tegenover elkaar worden geplaatst. De aanwezige docenten gaan dan op deze vertalingen in. Bijzondere aandacht gaat uit naar overeenkomsten en verschillen tussen vertalingen in de twee doeltalen en genres. Zijn er problemen die specifiek zijn voor bepaalde doeltaalgebieden en zijn er andere problemen die zich voor beide doeltalen in gelijke mate voordoen?

Colleges

ma-do 11.00-13.00

Op maandag start om 11:00 een plenair hoorcollege voor alle taalgroepen. Op dinsdag, woensdag en donderdag zijn er op ditzelfde tijdstip steeds gelijktijdig colleges per taalgroep. Tijdens deze colleges wordt door verschillende gastsprekers

onder meer aandacht besteed aan vertaaltheorie, het hedendaagse Nederlandse en Vlaamse literaire veld en beroepspraktijk.

Vertaalateliers

ma-do 14.00-17.00

Het middagprogramma bestaat uit vertaalateliers per taal. Deze beginnen om 14.00 en duren drie uur. De ateliers hebben de vorm van een werkgroep: de deelnemers hebben een actieve eigen inbreng. In de vertaalateliers komt de praktijk van het vertalen aan bod. Met de moderatoren werken de deelnemers verder aan van tevoren gemaakte vertalingen. De regie tijdens de ateliers berust bij de docent-vertaler uit het Nederlands in de vreemde taal.

Netwerkborrel

woe 17.15

Op woensdag vindt aansluitend aan het vertaalatelier een netwerkborrel plaats voor beide groepen, waarbij moderatoren, ELV-medewerkers en enkele medewerkers van het Nederlands Letterenfonds aanwezig zullen zijn. Er is later in de week tijdens de lunch op woensdag ook gelegenheid om medewerkers van het Vlaams Fonds voor de Letteren te spreken.

Behandelde teksten

Tijdens deze Zomercursus werken de groepen Duits (toneel) en Italiaans aan verschillende teksten die de cursisten in aanloop tot de cursusweek hebben vertaald en in ELVi hebben geüpload. Deze inzendingen worden door ons op ELVi ontsloten. **Van de cursisten wordt verwacht dat zij alle vertalingen van de cursisten van hun taalgroep, inclusief de eigen vertalingen, zelf meenemen naar de cursus. Dit mag zowel op papier als digitaal.**

Vertaalateliers

Duits (toneel)

- Eric de Vroedt, *The Nation*
- Maria Goos, *Doek!*
- Tom Lanoye, *Koningin Lear*

Italiaans

- Tom Lanoye, *Het derde huwelijk*
- Rachida Lamrabet, *Vrouwland*
- H.M. van den Brink, *DIJK*
- Paulien Cornelisse, 'Eerlijk' (*Taal is zeg maar echt mijn ding*)

Collectieve Vertaling

Wordt tijdens de cursusweek bekendgemaakt

Praktisch

Eten en drinken

Koffie- en theepauze
Op maandag is om 9.30 de ontvangst met koffie en thee. Van dinsdag t/m donderdag staan er bij aanvang van de collectieve vertaling (09.00) en voor het ochtendcollege (10.45) steeds koffie- en theekannen klaar. Ook halverwege de vertaalateliers is er rond 15.30 een pauzemogelijkheid. In de lokalen zelf is het niet toegestaan om eten en drinken te nuttigen.

Lunch
Op cursusdagen is een gezamenlijke lunch voorzien. De lunch vindt plaats in De Eetkamer van de Universiteitsbibliotheek. Op vrijdag wordt de cursus feestelijk afgesloten met een slotlunch in restaurant Het Zuiden (Mariastraat 4).

Diner
Op de eerste avond van de zomercursus zullen we gezamenlijk dineren in restaurant Taj Mahal (Zadelstraat 32), waarbij cursisten en organisatie elkaar (beter) kunnen leren kennen. De andere avonden is het diner op eigen gelegenheid.

Toegang lokalen

De cursisten kunnen zelf elke dag de sleutels van de lokalen van de Vertaalateliers en Collectieve vertaling ophalen. Stem per groep onderling af wie dit regelt. De sleutel is op te halen bij de balie van de Universiteitsbibliotheek, meteen rechts als je binnenkomt. Noem het lokaalnummer (zie Programma per dag) en dat je van de zomercursus van het Expertisecentrum Literair Vertalen bent. Let op: de sleutel moet aan het einde van de cursusdag weer ingeleverd worden!

Wifi en printen

Wifi is beschikbaar via het netwerk UU-visitor. Wanneer je klikt op dit netwerk word je doorverwezen naar de pagina ‘Log in bij Wi-Fi-netwerk’. Klik vervolgens op ‘doorgaan’ om in te loggen. Universiteitsmedewerkers kunnen ook gebruikmaken van het netwerk eduroam met hun eigen inloggegevens.

Printen in de gebouwen van de universiteit is alleen mogelijk voor UU-studenten en -medewerkers. Wil je iets printen, dan kan dat bij de Multicopy naast de bushalte Janskerkhof (Drift 5) of een andere copyshop.

Foto's

Op vrijdag wordt voor de slotlunch een groepsfoto gemaakt. Ook tijdens de cursus worden impressiefoto's gemaakt voor pr-doeleinden. Het ELV verzoekt bezwaren hiertegen uiterlijk voor aanvang van de cursus per mail door te geven.

Programma per dag

Maandag 26 augustus

09.30 – 10.45 **Introductie**
Locatie: Drift 25, lokaal 0.03

09:30 Ontvangst met koffie en thee
10:00 Opening: introductie cursus en voorstelronde cursisten

11.00 – 13.00 **College I: Creativiteit door David Colmer**
Drift 25, lokaal 0.02
David Colmer is literair vertaler Nederlands-Engels. Hij zal praten over de mogelijkheden en beperkingen van creativiteit in het literaire vertalen aan de hand van (Engelstalige) voorbeelden uit zijn eigen praktijk.

13.00 – 14.00 **Lunch**
Locatie: De Eetkamer, Universiteitsbibliotheek, Drift 27

14.00 – 17.00 **Vertaalatelier**
Locatie: *Duits*: Drift 25, lokaal 3.01
Italiaans: Drift 25, lokaal 3.02

Moderatoren: *Duits:* Ira Wilhelm
Italiaans: Franco Paris

17.30 **Gezamenlijk diner**
Locatie: Restaurant Taj Mahal, Zadelstraat 32, Utrecht

Dinsdag 27 augustus

09.00 – 10.45 **Collectieve vertaling**
Locatie: *Duits*: Drift 25, 3.01
Italiaans I: Drift 25, 3.02
Italiaans II: Drift 25, 3.03

11.00 – 13.00 **College II**

Duits **Speel- en spreekbaarheid door Jona Hoek**
Drift 25, 3.01
In dit college zal aandacht besteed worden aan het onderscheid tussen het vertalen van literatuur en toneel. Speciale aandacht gaat uit naar de basis van de dramaturgie, subtekst en het analyseren van scènes.

Italiaans **Cultuurspecifieke elementen door Onno Kosters**
Drift 25, 3.02
Realia, of cultuurspecifieke elementen, bevinden zich in (literaire) teksten op allerlei niveaus: van namen van supermarktketens die voor een lezer die bekend is met de broncultuur rijkelijk voorzien van associaties en connotaties, tot beleefdheidsfrasen die, indien 'letterlijk' overgenomen, in de doeltekst uiterst onnatuurlijk aandoen, of een onbedoeld ironisch effect hebben. Het college behandelt problemen, mogelijke en wenselijke oplossingen aan de hand van bestaande theorieën en voorbeelden uit de praktijk.

13.00 – 14.00 **Lunch**
Locatie: De Eetkamer, Universiteitsbibliotheek, Drift 27

14.00 – 17.00	**Vertaalatelier**
Locatie:	*Duits*: Drift 25, 3.01 *Italiaans*: Drift 25, 3.02
Moderatoren:	*Duits:* Ira Wilhelm *Italiaans*: Franco Paris

Woensdag 28 augustus

09.00 – 10.45 **Collectieve vertaling**
Locatie: *Duits*: Drift 25, 3.01
Italiaans I: Drift 25, 3.02
Italiaans II: Drift 25, 3.03

11.00 – 13.00 **College III**

Duits **De hedendaags theaterpraktijk en de positie van de (toneel)tekst door Anja Krans**
Drift 25, 3.01
Tijdens dit college wordt kort ingegaan op de contouren van het hedendaagse theaterlandschap, met daarbij bijzondere aandacht voor de toneeltekst. Welke positie neemt die in in de Nederlandse theaterpraktijk? En hoe verhoudt de toneelauteur zich tot het theaterbedrijf, nationaal en internationaal? Welke kansen zijn er, en welke obstakels? Wat is de mogelijke rol van de (toneel)vertaler daarin? En zijn er nog andere spelers die je moet kennen als (aankomend) toneelvertaler? Het college geeft een introductie tot de hedendaagse theaterpraktijk en biedt de gelegenheid tot het stellen van vragen en het uitwisselen van ervaringen.

Italiaans **Beroepspraktijk en leesrapporten door Marije de Bie**
Drift 25, 3.02
In dit college worden het beroepsveld en de loopbaan van de vertaler in vogelvlucht geschetst. Welke mogelijkheden en (subsidiërende) instanties zijn er voor vertalers uit het Nederlands en hoe verwerf je opdrachten? Daarbij is er aandacht voor een praktisch aspect van het beroep, namelijk het schrijven van leesrapporten en hoe je als vertaler een werk moet pitchen.

13.00 – 14.00 **Lunch**
Locatie: De Eetkamer, Universiteitsbibliotheek, Drift 27

14.00 – 17.00 **Vertaalatelier**
Locatie: *Duits*: Drift 25, 3.01
Italiaans: Drift 25, 3.02

Moderatoren: *Duits:* Rainer Kersten
Italiaans: Claudia di Palermo

17.15 **Netwerkborrel**
Locatie: Hofman Café, Janskerkhof 17a

Donderdag 29 augustus

09.00 – 10.45 **Collectieve vertaling**
Locatie: *Duits*: Drift 25, 3.01
Italiaans I: Drift 25, 3.02
Italiaans II: Drift 25, 3.03

10.45 – 11.00 **Koffie en thee**

11.00 – 13.00 **College IV**

Duits **Vormvastheid door Maaike Bergstra**
Drift 25, 3.01
In dit college zetten we de klassieke regels voor het schrijven van toneel tegenover de vele andere mogelijkheden die auteurs hebben om hun vertelling vorm te geven. Vervolgens bekijken we fragmenten van hedendaagse succesvolle stukken waarin toneelschrijvers afwijken van de regels van het 'well made play'. Waarom doen ze dit? Hoe verhoudt inhoud zich hierbij tot vorm? Welke andere redenen liggen er mogelijk aan ten grondslag? Hoe herken je de hartslag van een tekst? Hoe zorg je dat je je de codes die een tekst afgeeft goed herkent? En welke consequenties heeft dit mogelijk voor een vertaling?

Italiaans **Hedendaagse Nederlandstalige literatuur door Laurens Ham**
Drift 25, 3.02
In dit college bespreken we de ontwikkelingen in de Nederlandstalige literatuur van dit moment, met het accent op proza uit Nederland. De literatuur van deze generatie wordt met verschillende termen aangeduid, waaronder 'millennialliteratuur' en 'post-postmoderne literatuur'. Maar hoe je de nieuwste generatie auteurs ook noemt, kenmerkend voor hun werk is dat het vaak

draait om relationaliteit en (het falen van) intermenselijke relaties. We bespreken verschillende voorbeelden van toonaangevende jonge schrijvers, waarbij we ook aandacht besteden aan de institutionele context: de ontwikkelingen in de boekenwereld en de mediawereld, waarin het al even sterk draait om het zoeken naar verbinding.

13.00 – 14.00 **Lunch**
Locatie: De Eetkamer, Universiteitsbibliotheek, Drift 27

14.00 **Deadline inleveren collectieve vertaling**
Zet vóór 14.00 de collectieve vertaling en de discussiepunten in één bestand op ELVi

---

14.00 – 17.00 **Vertaalatelier**
Locatie: *Duits:* Drift 25, 3.01
Italiaans: Drift 25, 3.02

Moderatoren: *Duits:* Rainer Kersten
Italiaans: Claudia di Palermo

Vrijdag 30 augustus

9.00 – 9.30 **Ontvangst met koffie en thee**

09.30 – 10.30 **Evaluatie en vooruitblik met cursisten**
Locatie: Drift 25, 2.03
Opmerking: Vergeet niet de Leerlijn Literair Vertalen vooraf te bekijken.

10.30 – 11.15 **Ruimte voor voorbereiding slotpresentaties**
Locatie: Drift 25, 1.02
10.30-10-45 Italiaans I
10.45-11.00 Italiaans II
11.00-11.15 Duits

11.00 – 11.15 **Koffie en thee**

11.30 – 12.30 **Slotpresentaties collectieve vertalingen**
Locatie: Drift 25, 1.02
11.30-11.50 Italiaans groep I
11.50-12.10 Italiaans groep II
12.10-12.30 Duits

Moderatoren: Rainer Kersten en Claudia di Palermo

12.45 **Groepsfoto**

13.15 **Slotlunch**

Locatie: Het Zuiden, Mariastraat 4, Utrecht

Deelnemers

Aan deze editie doen de volgende cursisten mee:

Nederlands-Duits

Liselotte Hammond
Katrin Herzberg
Andrea Kluitmann
Marieke Storm
Lisa Wegener

Nederlands-Italiaans

Olga Amagliani
Riccardo Basile
Giuseppe Cocomazzi
Alice Debegnach
Francesco Panzeri
Cristina Peligra
Antonio De Sortis
Davide Trovò

Medewerkers

Sprekers en moderatoren

Maaike BERGSTRA (1982) studeerde Writing for Performance aan de HKU en rondde daarvoor de opleiding Docent Drama af (ArtEZ). Ze schrijft toneel voor verschillende gezelschappen. In 2016 ontving ze het TheaterTekstTalent Stipendium. In 2019 werd haar stuk *True Colors* voor het Dramatiker*innenfestival in Graz geselecteerd en vertaald in het Duits. Ze is decaan van de Schrijversvakschool in Amsterdam en redacteur van *Schrijvers uit Oost*. Haar nieuwste stuk *Zoek* gaat in september bij Theatergroep Kwatta in première.

Marije de BIE (1977) studeerde Grieks en Latijn aan de Universiteit van Amsterdam en behaalde een Master in Publishing in Oxford. Ze was werkzaam als docent klassieke talen op het Christelijk Gymnasium Utrecht, bureauredacteur bij uitgeverij Nijgh & Van Ditmar en acquirerend redacteur vertaalde fictie bij uitgeverij De Bezige Bij. Sinds september 2018 is ze coördinator van het Vertalershuis Amsterdam, dat onderdeel is van het Nederlands Letterenfonds.

David COLMER (1960) is een van oorsprong Australische schrijver en vertaler van Nederlandstalige literatuur in het Engels. Hij was in 2012/2013 de eerste gastdocent bij de Master Literair Vertalen i.o. Colmer heeft ca. 60 Nederlandstalige boeken in het Engels vertaald, voornamelijk romans, poëzie en kinderliteratuur. Vertaalde auteurs zijn o.a. Hugo Claus, W.F. Hermans, Dimitri Verhulst, Annie M.G. Schmidt, Paul van Ostaijen en Menno Wigman. Hij heeft een aantal vertaalprijzen gewonnen, met als belangrijkste de IMPAC Dublin Literary Award en de Independent Foreign Fiction Prize (beiden met Gerbrand Bakker), de Vondel Translation Prize, en de Australische New South Wales Premier's Award voor zijn oeuvre.

Laurens HAM is universitair docent Moderne Nederlandse Letterkunde, essayist en dichter. Hij doceert bij de BA-opleiding Nederlands en de MA-opleiding Neerlandistiek. Momenteel werkt hij met een postdoctorale Veni-beurs (NWO) aan een onderzoeksproject over de rol van auteurs in het Nederlandse literatuurbeleid; daarnaast schrijft hij een boek over Nederlandse protestliedjes sinds 1966.

Jona HOEK studeerde theaterwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam en volgde de Regieopleiding aan de toneelschool. Tegenwoordig is hij werkzaam als dramaturg en vertaler waarbij hij de dramaturgie verzorgde, schreef en vertaalde voor o.a. NT Gent, het Noord Nederlands Toneel en Toneelgroep Amsterdam. Daarnaast is hij werkzaam als literair vertaler waarbij hij werk vertaalde van o.a. Cynan Jones en Samuel Beckett.

Rainer KERSTEN (Bebra, 1964) studeerde Nederlandse en Duitse Letteren in Berlijn en Amsterdam en verbleef in 1986 acht maanden in Brussel. Sinds 1995 is hij actief als freelance vertaler van literatuur uit het Nederlands en als mentor en beoordelaar van vertalingen en boeken voor instituties en uitgeverijen. Hij vertaalde onder meer werk van Ilja Leonard Pfeijffer, Tom Lanoye, Dimitri Verhulst, Frans Kellendonk en Arnon Grunberg, van wie die laatste in 2002 de Literatuurprijs van de deelstaat Nordrhein-Westfalen ontving voor "zijn in het Duits vertaalde proza". Kersten ontving daarnaast verschillende beurzen en onderscheidingen, waaronder de Else-Otten-Prijs voor de vertaling van *De laatkomer* van Dimitri Verhulst.

Onno KOSTERS (1962) is universitair docent Engelse letterkunde en vertalen. Hij promoveerde in 1999 op het werk van Joyce (*Ending in Progress: Final Sections in James Joyce's Prose Fictions*) en publiceerde vertalingen van en studies over onder anderen Joyce, Samuel Beckett, T.S. Eliot, E.E. Cummings, Weldon Kees, Seamus Heaney, Derek Walcott en vele anderen. Kosters publiceerde vijf dichtbundels (*Callahan en andere gedaanten*, *De grote verdwijntruc*, *Anatomie van het slik*, *Vangst*, *Waarvan akte*). Zijn vertaling van Samuel Becketts roman *Watt* werd gepubliceerd bij Uitgeverij IJzer (2006) en ontving de Filter Vertaalprijs 2007. Zijn vertaling (met Han van der Vegt) van Seamus Heaney's voorlaatste dichtbundel *District and Circle* verscheen in februari 2013 bij Uitgeverij Meulenhoff; met Van der Vegt vertaalde hij ook Adam Foulds' *The Broken Word* (Atlas Contact 2014). Zijn vertaling van Patti Smiths *The New Jerusalem* verscheen in 2018 bij het Nexus Instituut.

Anja KRANS is werkzaam bij Dutch Performing Arts, een promotieprogramma van Fonds Podiumkunsten, dat als doel heeft de zichtbaarheid van de Nederlandse podiumkunsten, inclusief de Nederlandse toneelliteratuur, internationaal te vergroten. Zij studeerde Nederlands en Theaterwetenschap, en schreef onder andere *Vertraagd Effect. Hedendaags theater in 1 inleiding en 18 interviews* (2005). Momenteel zit ze in de redactie van *In reprise* (werktitel; uitgever Amsterdam University Press, 2020), een bundeling van essays over 25 toneelteksten die in het

repertoire gehouden zouden moeten worden. Hiervoor schrijft ze twee artikelen, waarvan één over een stuk van toneelauteur en regisseur Frans Strijards (in samenwerking met Dr. Rob van der Zalm).

Claudia Di PALERMO (1967) is sinds 1999 actief als cultureel bemiddellaar tussen Italië en Nederland. Al meer dan vijftien jaar geeft ze advies over Nederlandse literatuur aan Italiaanse uitgevers. Zelf vertaalde ze een groot aantal werken in het Italiaans, waaronder titels van Abdelkader Benali, Jan Brokken, Karel Glastra van Loon, Arnon Grunberg, Frans Kellendonk, Margriet de Moor, Cees Nooteboom, Dimitri Verhulst, Jan Wolkers, J.J. Slauerhoff, Ferdinand Bordewijk en W.F. Hermans. In 2011 ontving ze de Nederlands Letterenfonds Vertaalprijs voor literair vertalers die zich onderscheiden door zowel de hoge kwaliteit van hun vertaaloeuvre als door hun inzet als ambassadeur voor een bepaald taalgebied.

Franco PARIS is werkzaam als literair vertaler en is als universitair hoofddocent Nederlands verbonden aan de Università "L'Orientale" van Napels. Hij vertaalt poëzie, theater, jeugdboeken, fictie en non-fictie uit het Nederlands en uit het Engels in het Italiaans en heeft inmiddels ruim tachtig boeken op zijn naam staan, waarvoor hij in 2004 bekroond werd, als eerste laureaat, met de Vertalersprijs van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds. Hij vertaalde werken van onder meer Ruusbroec, Bredero, Huizinga, Van Eeden, Gandhi, Gibran, Claus, Haasse, Grunberg, Mak, Brijs, Van Reybrouck, Fabre, en veel Vlaamse en Nederlandse dichters. Sinds 2008 is hij buitenlands erelid van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde te Gent.

Ira WILHELM (1962), is gepromoveerd literatuurwetenschapster en sinds 1994 vertaalster uit het Nederlands in het Duits. In deze vijfentwintig jaar heeft zij behalve fictie en non-fictie, ook poëzie en toneel van Nederlandse en Vlaamse schrijvers en schrijfsters vertaald, o.a. Peter Holvoet-Hanssen, Wessel te Gussinklo, Erwin Mortier, Stefan Hertmans, Anneke Brassinga, Hafid Bouazza, Erik de Vroedt en Ilja Leonard Pfeijffer. Bijzondere belangstelling heeft zij ook voor het bemiddelen van vertaalvaardigheden en voor het schrijven over vertalen.

Medewerkers ELV en aanwezige partners

Aanwezige partners

Marije de BIE (1977), zie Sprekers en moderatoren.

Yannick GEENS (1996) studeerde Nederlandse taal- en letterkunde en Theater-, film- en literatuurwetenschap aan de Universiteit Antwerpen. In 2016 werkte hij tijdens zijn stage bij het Vlaams Fonds voor de Letteren mee aan 'Dit is wat we delen', het gedeelde gastlandschap van Nederland en Vlaanderen op de Frankfurter Buchmesse. Sinds vorig jaar legt Yannick zich als projectmedewerker bij het VFL in het bijzonder toe op de promotie van theatertekst in het buitenland.

Akane LUIKEN (1990) studeerde literatuur in Londen en Parijs, en Translation Studies in Amsterdam. Zij ondersteunt de afdeling buitenland van het Nederlands Letterenfonds bij de promotie van fictie, bij de regeling Travel Grants en bij werkzaamheden rondom vertalers die uit het Nederlands vertalen.

Martijn NICOLAAS werkt bij de Nederlandse Taalunie als beleidsadviseur Taal & Cultuur. Hij volgt daarbij verschillende dossiers op, zoals de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren (DBNL), literair vertalen, literair grensverkeer en begrijpend lezen. Hij is secretaris van het bestuur van het Expertisecentrum Literair Vertalen en organiseerde jarenlang de Prijs der Nederlandse Letteren en de Taalunie Toneelschrijfprijs. Voor de Taalunie werkte hij bij Stichting Lezen en als docent Nederlands op het Haags Montessori Lyceum.

Ann RIGNEY (BA (honours), MA (honours) University College Dublin; PhD University of Toronto) is hoogleraar Vergelijkende Literatuurwetenschap aan de Universiteit Utrecht. Ze ontving in 2017 een eredoctoraat van Aarhus Universitet. Ze is lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en van de Academia Europea. Namens de Universiteit Utrecht maakt ze deel uit van het bestuur van het ELV.

Lara ROGIERS (1977) studeerde Germaanse taal- en letterkunde en Culturele studies aan de KULeuven. Sinds 2006 werkt ze bij het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL).

Lara coördineert de binnenlandwerking van het VFL en heeft ook het domein van vertalen in het Nederlands onder haar hoede.

Karen THYS (1979) werkt sinds 2003 bij het Vlaams Fonds voor de Letteren. Sinds 2012 fungeert ze als coördinator van het Vertalershuis Antwerpen. Daarnaast volgt ze proefvertalingen op en biedt ze praktische ondersteuning aan het VFL-buitenlandteam. Ze is het algemeen aanspreekpunt voor vertalers uit het Nederlands.

Wetenschappelijk comité

Lieven D'HULST (1954) is gewoon hoogleraar aan de KU Leuven, waar hij Franse en Europese letterkunde en vertaalwetenschap doceert. Hij publiceert vooral over vertaalgeschiedenis, met een focus op de 19e eeuw. Van zijn hand zijn onlangs verschenen: *Essais d'histoire de la traduction. Avatars de Janus* (Classiques Garnier, 2014) en (met Yves Gambier) *A History of Modern Translation Knowledge* (John Benjamins, 2018). Ook trad hij samen met Chris Van de Poel op als editor voor *Alles verandert altijd: perspectieven op literair vertalen*. Hij is redactielid van verschillende vertaalwetenschappelijke tijdschriften en co-directeur van de reeks "Traductologie" bij Artois-Presses-Université. Hij is eveneens lid van de Academia Europaea (Cambridge). Meer informatie is hier te vinden.

Onno KOSTERS (1962), zie Sprekers en moderatoren.

Chris VAN DE POEL is werkzaam aan de KU Leuven, Faculteit Letteren, Campus Antwerpen. Zij doceert schrijven en vertalen in de bachelor Toegepaste Taalkunde en in de Master Vertalen en is coördinator van de opleiding Literair Vertalen. Zij publiceerde literaire vertalingen uit het Frans en het Spaans en promoveerde op een onderzoek naar 17e-eeuwse Nederlandse vertalingen van Spaanse satirische teksten. Samen met Lieven d'Hulst trad zij op als editor voor *Alles verandert altijd: perspectieven op literair vertalen*.

Bureau

Sander GRASMAN (1984) rondde de Master Vertalen aan de Universiteit Utrecht af, nadat hij zijn Bachelor Romaanse Talen en Culturen behaald had aan de Rijksuniversiteit Groningen. Aansluitend op zijn studie liep hij stage bij uitgeverij Wereldbibliotheek. Hij vertaalde voor uitgeverij Xander de autobiografie van oud-

voetballer en trainer Carlo Ancelotti en binnenkort verschijnt zijn eerste vertaling uit het Engels: *De vlakte van Gerald Murnane* (met co-vertaler Thijs van Nimwegen). Sinds 2015 is hij werkzaam voor het Expertisecentrum Literair Vertalen. Naast zijn werkzaamheden in het vertaalveld schrijft hij over honkbal voor de website *SportAmerika*.

Anne Lopes MICHIELSEN (1989) werkt sinds 2016 bij het ELV als projectmedewerker. Ze studeerde zowel Portugees als (moderne) kunstgeschiedenis aan de Universiteit Utrecht. In 2014 rondde ze de transnationale onderzoeksmaster Literair Vertalen af en in datzelfde jaar mocht ze een Talentbeurs van het Nederlands Letterenfonds in ontvangst nemen. Anne is verder redacteur van tijdschrift *PLUK*, betrokken bij de Vereniging van Nieuwe Vertalers, nam als vertaler deel aan het Europese CELA-project en was juryvoorzitter van de Filter Vertaalprijs 2019. Van haar hand verschenen vertalingen van o.a. Sandro William Junqueira, Ondjaki en Valério Romão en ze werkt momenteel aan een prentenboek van Isabel Minhós Martins.

Gea SCHELHAAS (1969) is sinds 2006 werkzaam als coördinator van het Expertisecentrum Literair Vertalen. Na haar studie Nederlandse Taal- en Letterkunde aan de Universiteit Utrecht werkte zij enige jaren als redacteur bij Uitgeverij BulkBoek. Vanaf 1999 bekleedde zij verschillende communicatiefuncties bij de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. Namens het ELV maakt Gea deel uit van het bestuur van het Europese PETRA-E Netwerk. Ze was juryvoorzitter van het Charlotte Köhler Stipendium 2011 en in 2014 lid van de Commissie van Voordracht voor de Henriette Roland Holst Prijs. In haar vrije tijd werkt zij aan een website over *De Hollandsche Lelie*: een tijdschrift voor jonge dames dat van 1887 tot 1933 verscheen.

Anne SLUIJS (1994) is sinds afgelopen voorjaar werkzaam als projectassistent bij het ELV. Ze behaalde een BA Nederlandse taal en cultuur en RMA Nederlandse literatuur en cultuur aan de Universiteit Utrecht. Tijdens deze studies liep ze stage bij het Nederlands Letterenfonds en het Studie- en Documentatiecentrum Hugo Claus van de Universiteit Antwerpen. Ze was betrokken bij de organisatie van het tweejaarlijkse colloquium van de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek in Leuven (2018). Van 2015 t/m 2018 was ze (hoofd)redacteur van literair-wetenschappelijk tijdschrift *Vooys*.

Arwin van der ZWAN (1982) werkt sinds mei 2019 als projectmedewerker bij het ELV. Hij studeerde in 2005 af in de Italiaanse Taal- en Letterkunde aan de Universiteit van

Amsterdam met een scriptie over de relatie tussen de middeleeuwse dichters Dante Alighieri en Guido Cavalcanti. Deze scriptie werd datzelfde jaar bekroond met de tweejaarlijkse scriptieprijs van de Werkgroep Italië Studies. In de periode 2007-2009 studeerde hij Medieval Studies aan de Universiteit Utrecht en was hij redacteur van *Frame*, tijdschrift voor de literatuurwetenschap. Hij werkte daarna onder meer bij Uitgeverij Matrijs en WPG Uitgevers. Sinds 2018 studeert hij aan de Vertalersvakschool in Amsterdam.

Locaties en bereikbaarheid

Cursuslocatie

Universiteit Utrecht (binnenstad)
Drift 25, 3512 BR Utrecht

Routebeschrijving

Van station Utrecht Centraal naar cursuslocatie:

Te voet: (ca. 15 minuten) Volg de bordjes richting het Stationsplein/Centrum. Je komt uit onder het witte bollendak. Volg de bewegwijzering richting *Vredenburg* of *Markt Vredenburg* tot je buiten op het marktplein bent aangekomen. Ga naar links op *Vredenburg* naar de *Lange Viestraat*. Steek het water (de *Viebrug* over de *Oudegracht*) over en blijf de weg volgen, je loopt nu op de *Potterstraat*. Aan de rechterhand loop je voorbij het plein de *Neude* (met terrasjes en cafés) en de straat gaat over in de *Lange Jansstraat*. Na de bushalte *Janskerkhof* ga je linksaf de Drift op. Aan je rechterhand vind je in deze straat nummer 25. De ingang is echter bij nummer 27, de grote houten deuren van de Universiteitsbibliotheek Binnenstad. Volg daar de bewegwijzering naar de lokalen.

Met het openbaar vervoer: (ca. 8 minuten) Er gaan bussen richting Janskerkhof – waar je moet uitstappen om bij de Drift te komen - vanaf bushalte Jaarbeurszijde en Centrumzijde. Deze haltes staan op borden in de stationshal aangegeven. Via de site 9292.nl kun je de actuele vertrektijden vinden.

Vanaf Jaarbeurszijde gaan de volgende bussen richting Janskerkhof:
- Bus 8 (richting Wilhelminapark), perron d2
- Bus 50 (richting Veenendaal), perron c4
- Bus 51 (richting Driebergen-Zeist), perron c4
- Bus 52 (richting Amersfoort), perron c4
- Bus 55 (richting Maartensdijk), perron d2
- Bus 74 (richting Zeist-Centrum), perron c4
- Bus 77 (richting Bilthoven), perron d2

Vanaf Centrumzijde gaan de volgende bussen richting Janskerkhof:
- Bus 2 (richting Museumkwartier), perron a2
- Bus 28 (richting De Uithof P+R), perron a4

Stap uit bij halte Janskerkhof. Steek de doorgaande weg over en loop rechtdoor de Drift in. Aan je rechterhand vind je in deze straat nummer 25. De ingang is echter bij nummer 27, de grote houten deuren van de Universiteitsbibliotheek Binnenstad. Volg daar de bewegwijzering naar de lokalen.

Plattegrond

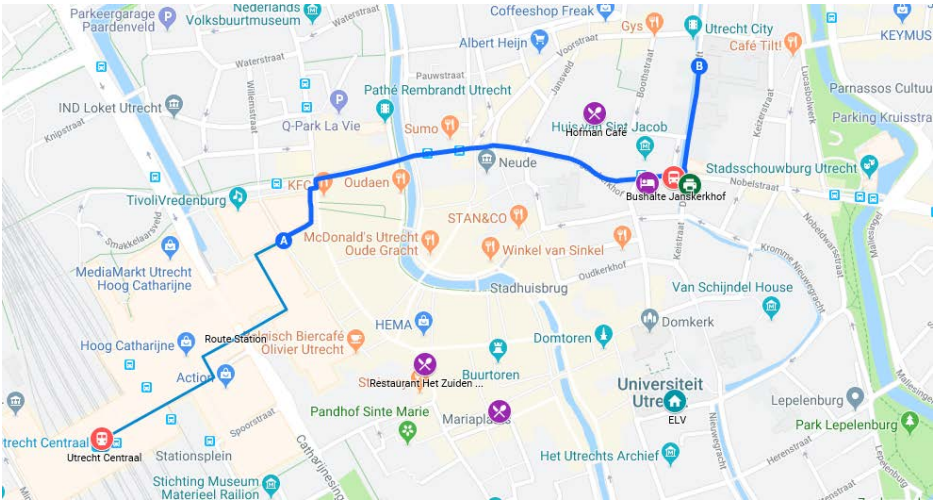

Locaties

- Station Utrecht Centraal;
- Bushalte Janskerkhof;
- Drift 25 (cursuslocatie);
- Multicopy, Drift 5;
- Restaurant Taj Mahal, Zadelstraat 32 (diner 26 augustus);
- Hofman Café, Janskerkhof 17a (netwerkborrel 28 augustus);
- Restaurant Het Zuiden, Mariastraat 4 (lunch 30 augustus).

Een interactieve versie van de cursusplattegrond vind je hier.

Bereikbaarheid organisatie tijdens de cursus

Bureau ELV	+31 (0)30 253 6026

Bij geen gehoor:

Sander Grasman:	+31 (0) 6 411 948 35
Anne Lopes Michielsen:	+31 (0) 6 510 582 57
Gea Schelhaas:	+31 (0) 6 411 066 76
Anne Sluijs	+31 (0) 6 519 987 94
Arwin van der Zwan	+31 (0) 6 343 464 15

De letterenfondsen voor vertalers

Naast de verschillende vormen van individuele begeleiding die het Nederlands Letterenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren ondersteunen via het ELV, bieden de Nederlandse en Vlaamse letterenfondsen vertalers uit het Nederlands ook nog andere mogelijkheden. Hier vind je daar meer informatie over. Tijdens de cursusweek zullen ook medewerkers van beide fondsen aanwezig zijn bij wie je terecht kunt met vragen.

Over de letterenfondsen

Het **Nederlands Letterenfonds** stimuleert, door middel van beurzen en subsidies aan schrijvers, vertalers, uitgevers, literaire tijdschriften en festivals, de kwaliteit en diversiteit in de literatuur en draagt bij aan de verspreiding en promotie van de Nederlands- en Friestalige literatuur in binnen- en buitenland. Daarbij gaat het om literatuur in alle genres: fictie, kinder- en jeugdliteratuur, poëzie, non-fictie, graphic novels en toneel (in boekvorm).

Het **Vlaams Fonds voor de Letteren** (VFL) is een overheidsinstelling die via een geïntegreerd letterenbeleid zorg draagt voor een dynamisch en divers letterenveld, waarbij de auteur en de lezer centraal staan. Het VFL wil een breed toegankelijk literair landschap mogelijk maken en de Vlaamse literatuur meer zichtbaarheid geven in binnen- en buitenland. Daarbij legt het steeds de nadruk op het belang van goede vertalingen en de samenwerking met professionele vertalers. Het VFL promoot Vlaamse literatuur in het buitenland onder de merknaam Flanders Literature.

Accreditatie

Voor internationale uitgevers van Nederlandse en Vlaamse literatuur in vertaling (in boekvorm) zijn er *translation grants* (vertaalsubsidies): hiermee wordt de drempel om een auteur in een andere taal te introduceren verlaagd door een groot deel van het honorarium voor de vertaler te subsidiëren. Een voorwaarde is dat de beoogde vertaler is **geaccrediteerd** door de letterenfondsen. Een overzicht van de geaccrediteerde literair vertalers uit het Nederlands, wordt gepubliceerd via een door de fondsen gezamenlijk beheerde databank. Hiermee wordt ook de kans vergroot dat uitgevers (en anderen) deze vertalers weten te vinden voor opdrachten.

Zoals gezegd, worden *translation grants* alleen verstrekt voor vertalingen waarvan de kwaliteit is gewaarborgd (via de accreditatie voor een bepaald genre). De fondsen brengen de geaccrediteerde vertalers dan ook actief onder de aandacht bij buitenlandse uitgevers die met behulp van een vertaalsubsidie een boek willen publiceren dat is geschreven of geïllustreerd door Vlaamse en Nederlandse auteurs.

Vertalers uit het Nederlands met de ambitie om professioneel literair vertaler te worden, kunnen zich bij één van de twee fondsen (afhankelijk van de wens om een Vlaamse of Nederlandse auteur te vertalen) kandidaat stellen om geaccrediteerd te worden. Aan de hand van het cv van de vertaler en zijn/haar/hun motivering wordt bepaald of de fondsen de accreditatieprocedure in gang zetten. Accreditatie gaat vervolgens per genre en gebeurt op basis van een proefvertaling.

Vertalershuizen

Vertalers uit het Nederlands kunnen een beurs aanvragen om enkele weken in één van de Vertalershuizen van de fondsen te verblijven. Zij kunnen in het **Vertalershuis Amsterdam** of in het **Vertalershuis Antwerpen** aan een relevant project werken, en hun kennis en netwerk uitbreiden. Zo'n verblijf biedt niet alleen de ruimte om te werken aan een vertaling, maar maakt het ook mogelijk om gebruik te maken van de plaatselijke bibliotheken en directe contacten te leggen met andere vertalers, auteurs, uitgevers en native speakers.

Ook interessant

- Het Vlaams Fonds voor de Letteren schrijft regelmatig een oproep uit voor **projectsubsidies fragmentvertalingen**. Met een dergelijke subsidie kunnen geaccrediteerde literair vertalers uit het Nederlands tijd vrijmaken om een fragmentvertaling te maken van een Vlaams literair werk om het onder de aandacht te brengen van buitenlandse uitgevers of mediatoren.
- Het Nederlands Letterenfonds werkt bij de ondersteuning van nieuw Nederlands **theater** veel samen met het Fonds Podiumkunsten: via de regeling Werkbijdrage theatertekst wordt de totstandkoming van nieuw werk gestimuleerd, en via #NieuweStukken krijgt de ontwikkeling van nieuwe makers een impuls. Als toneelvertaler bieden deze regelingen je een indruk van nieuw, nog te verwachten theaterwerk. Relevant is in dat opzicht ook het radiodrama dat door literair auteurs voor 'Fluiten in het donker' en

‘De Kloof’ voor de publieke omroepen is gemaakt; de monoloog 'Tot we rust hebben' van Nina Polak is nu genomineerd voor de Prix Italia 2019.

- Wie wil weten wat er in het Italiaans en Duits al is gepubliceerd aan (toneel)vertalingen van Nederlandse en Vlaamse auteurs, kan terecht in de **vertalingendatabase** van beide fondsen.

Meer informatie: letterenfonds.nl (Nederlands Letterenfonds), flandersliterature.be (VFL / Flanders Literature).

Blijf in contact met het ELV

Het Expertisecentrum Literair Vertalen heeft als doel de deskundigheid van literair vertalers in en uit het Nederlands te bevorderen om zo de kwaliteit van vertalingen in en uit het Nederlands te waarborgen. Het verzamelt, ontwikkelt en verspreidt kennis en expertise, toegespitst op de vragen uit de markt en de maatschappij.

Ook na deze cursus heeft het ELV de deelnemers nog veel te bieden.

Individuele begeleiding

De mentoraten, ontwikkelingsbeurzen en het coachingstraject zijn voor veel oud-cursisten een mooie vervolgstap. Welke vorm van begeleiding voor jou geschikt is, hangt af van de fase van de loopbaan waarin je je bevindt.

Beginnende vertalers zonder vertaalopdracht kunnen in aanmerking komen voor een **ontwikkelingsbeurs**, waarbij zij met een ervaren vertaler aan de slag gaan met de vertaling van een kort verhaal of een literair fragment. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de praktische kant van een vertaalloopbaan.

Vertalers komen in aanmerking voor een **mentoraat** als zij beschikken over een modelcontract en aan het begin staan van hun vertaalcarrière. Een ervaren vertaler zal hen dan bijstaan bij de vertaling, maar het belangrijkste doel van het mentoraat is dat de gementoreerde deze opgedane kennis vervolgens zelf bij volgende opdrachten in de praktijk kan brengen.

Een ervaren vertaler komt in aanmerking voor individuele begeleiding in de vorm van **coaching** als hij/zij voor een vertaling bepaalde specialistische ervaring mist. De mentoren zullen zeer ervaren literair collega's zijn, die beschikken over specifieke kennis of gespecialiseerd zijn op een bepaald gebied.

Vertalersbestand

In het Vertalersbestand van het ELV kunnen literair vertalers een profiel aanmaken met daarin hun professionele gegevens zoals bron- en doeltaal, opleiding, eerder vertaald werk, etc. Dit biedt hen een uitgelezen kans om zichzelf online zichtbaar te maken. De vertaler kan het aangemaakte profiel gebruiken als digitaal visitekaartje

voor potentiële opdrachtgevers. Omgekeerd kunnen bezoekers van de site de database gebruiken om specifieke vertalers te zoeken, bijvoorbeeld op vertaalrichting, maar ook op naam of genre. Een zeer nuttig hulpmiddel voor bijvoorbeeld uitgevers die op zoek zijn naar een geschikte vertaler voor een bepaalde literaire vertaalopdracht. Voorwaarde is dat de vertaler een directe relatie tot het ELV heeft (bijvoorbeeld als cursist, moderator, gementoreerde, mentor) en/of een vertaalopleiding aan de Master Literair Vertalen in Leuven/Utrecht of aan de Vertalersvakschool in Amsterdam of Antwerpen heeft afgerond.

Het ELV nodigt alle cursisten en medewerkers aan de Zomercursus Literair Vertalen van harte uit om zich aan te melden voor het Vertalersbestand en een eigen profiel aan te maken. Dit kan door een e-mail te sturen naar literair.vertalen@uu.nl met daarin je naam, adres en je relatie tot het ELV. Na toelating krijg je de benodigde informatie toegestuurd.

Nieuwsbrief

Een aantal malen per jaar verschijnt de digitale nieuwsbrief van het Expertisecentrum Literair Vertalen. Aanmelden hiervoor kan door onderaan de website van het ELV op 'Inschrijven nieuwsbrief' te klikken.

Social media

Voor nieuws, aankondigingen, weetjes, discussies over actuele ontwikkelingen gelieerd aan het vakgebied literair vertalen is het ELV actief aanwezig op de sociale platformen LinkedIn, Facebook en via @ELVertalen op Twitter.

Foto's, ervaringen of verslagen naar aanleiding van deze Zomercursus zijn van harte welkom en delen we graag.

Nieuwe initiatieven

Ken je de volgende ELV-initiatieven al?

Kennisbank

In onze Kennisbank is een groot aantal teksten en leestips te vinden om je (verder) te verdiepen in vertaaltheorie en -praktijk. Onlangs verschenen bijvoorbeeld verschillende samenvattingen (Hiëronymus, Luther, Schleiermacher) en inleidende teksten bij een aantal interessante hoofdstukken uit het online beschikbare handboek *Introducing Translation Studies* (2018) van Jeremy Munday. In de categorie 'Professionalisering' vind je informatie over opleidingen, beroepsoriëntatie en instanties die relevant zijn voor vertalers. De Kennisbank wordt steeds verder uitgebreid met nieuw materiaal.

VerTALEN voor de toekomst

In mei presenteerde het ELV het Vertaalpleidooi *verTALEN voor de toekomst*. Daarin worden vier ontwikkelingen gesignaleerd die een bedreiging vormen voor een blijvende en bloeiende vertaalcultuur in Nederland en Vlaanderen. Ook presenteert het ELV vier acties die nodig zijn om het tij te keren. Het pleidooi heeft tot nu toe veel aandacht gegenereerd voor de toekomst van de vertaalsector en de positie van de vertaler. Volgend voorjaar zal een symposium georganiseerd worden om met alle betrokkenen en geïnteresseerden in gesprek te gaan. Via onze nieuwsbrief en de website kun je op de hoogte blijven van ontwikkelingen rondom het vertaalpleidooi.

Alles verandert altijd. Perspectieven op literair vertalen

Dit najaar verschijnt bij Leuven University Press het boek *Alles verandert altijd. Perspectieven op literair vertalen*, een onmisbaar instrument voor de literair vertaler in opleiding en de beginnende professional bij het vertalen in en uit het Nederlands. Voor het eerst worden hier alle belangrijke aspecten van het literair vertalen helder en bevattelijk samengebracht: de zakelijke en financiële aspecten, de basiskennis en vaardigheden die deze activiteit veronderstelt, de algemene kernbegrippen en uitdagingen, het vertalen van de traditionele literaire genres, maar ook van kinder- en jeugdliteratuur, literaire non-fictie en filosofie, en de 'nazorg' in de vorm van revisie, marketing en promotie. Het boek is een initiatief van het ELV en bevat bijdragen van

23 vertaalexperts onder eindredactie van Lieven D'hulst en Chris Van de Poel. Het handboek zal feestelijk gepresenteerd worden: houd ook daarvoor onze nieuwsbrief en website in de gaten.

Notities

Notities

Notities

www.literairvertalen.org

Het ELV is een partnerschap van de Taalunie, de KU Leuven en de Universiteit Utrecht, in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren. Het ELV stelt zich ten doel een impuls te geven aan de kwaliteit van het literair vertalen in en uit het Nederlands door middel van opleiding en deskundigheidsbevordering.

taal: unie

KU LEUVEN

Universiteit Utrecht

Nederlands letterenfonds dutch foundation for literature

Vlaams Fonds voor de Letteren